

Никола Томазео (Шибеник, 27. септембар 1802 - Млеци, Италија, 1. мај 1874) писац.

Знаменити сународник рођен у Шибенику од родитеља Јеронима и Катарине. Школовао се у мјесту рођења, Сплету и Падови, гдје је студирао права. Томазео се у Падови настанио као новинар. Мијењао је мјесто становања, морао се склонити из Млетачке републике у Француску, а затим и на Корзику. Послије неког времена опет се вратио у Млецима, гдје је као борац за слободу био ухапшен и затворен у тамницу, из које га је ослобидио народ. Једно вријеме је живио на Крфу, гдје се оженио, а затим се вратио у Италију. По увјерењу је био политички републиканац, али је ипак помагао радољубиви рад савојске династије. Умро је 1874, а пуних 14 година прије тога је ослепио. На његовом погребу био је и краљ и сви друштвени редови слободне Италије. Млеци и Шибеник подигли су му споменик (Споменик у Шибенику је срушен 1945).

“... Томазео радник на књизи латинској, француској, српској и поглавито талијанској, био је и остао је Србин по порјеклу, срцу и души, по свијести... Преко 250 његових књижевних дијела, припадају струци богословној, педагошкој, историјско-литералној, филолошкој, критичарској, поетској и умјетничкој, али је најзаслужнији као творац критичке школе у Италији и особити радник на науци о језику. Томазеов је дух - корист талијаског, а част српскога народа у 19. вијеку “;

Од 1843. пошла је у Далмацији од руке до руке рукописана збирка Томазеових кратких састава под насловом *Искрице* - 33 кратка састава, једино дјело на српском језику. Годину дана касније, у Загребу га је штампао Иван Кукуљевић Сакцински.

Искрице

су касније изашле у седмом колу књиге Српске књижевне задруге и у другим издањима.

„ ... У њима заслужни књижевник и борац препорођене Италије износи своје мисли и осјећања начином који чини да се, и поред филозофске збиље њихове, могу назвати најљепшим пјесмама у прози ...”

У неким од многобројних научних и филозофских дјела, која су богатство италијанске књижевности, он исказује високо мишљење о свом народу, па нпр. каже:

„ ... Словене чека велика будућност ... ако их мати Европа не заведе и не поквари, они ће њу обновити ... Наш језик је силнији од талијанског и латинског... Нама Србима су народне пјесме једина школа из које се може учити чистом језику ... ”

У сликању свога народа из којег потиче каже:

„ ... Према теби српски народе, нису многи други нег полуљуди. Не стиди се крви твоје, пази само да ти чиста остане, да ти куга градских опачина не улије у њу слабост, невољу и срамоту. ” (Из *Искрица*). (Цитати из Знаменити Срби 19. вијека, Култура, Београд 1990).

Томазеа се кроз „прилагођена” издавања његових *Искрица* жељело отуђити из српског националног корпуса, чему се он лично оштро супротстављао. Тако је у издању Матице Хрватске 1848. године у *Искрицама*

, име илирско које је Томазео употребљавао за јужне словене, замјењено хрватским. Изазван овим поступком, сам Томазео је илирско име замјенио српским. У часопису *Источна Европа*

наводи „ ... Словен да, Хрват никад. ” (Slavo si Croato mai!

L' Europa orientale,

апо 8) (позајмљено из књиге Лазе Костића:

Католички Срби

стр. 89, Торонто 1963).

У свом рјечнику *Nuovo dizionario della lingua Italiana* (издано у седам томова) Томазо у одредници "serbico" каже: "Српски језик није дијалекат, него је један од четири славенска језика; милозвучнији је од пољског и чешког, језгровитији је од руског; српске пјесме могу се упредити са најљепшим пјесмама било ког народа. Говор Босне и Херцеговине и планинске Далмације, говор је српски; хрватски је дијалекат, као и раса једна дегенерација" (Позајмљено, др Никола Жутић: *Римокароличка црква у Хрватској*, стр. 31, Београд 1997).

У Политичком погледу, изјашњавао се за далматинску аутономију, али је позната и "она његова пророчка пјесма Далмацији, чију је он будућност видио у заједници са Србијом" (*Народни алманах*, стр. 124, Париз 1961).

Референце

1. 1.^ Јован Радојчић, *Срби западно од Дунава и Дрине – биографије* (3. том, стр. 841-842); Нови Сад: Прометеј (2009), ISBN 978-86-515-0317-0

Видјети још

- [Данило Петрановић о Николи Томазеу](#) .